

M.Ed. Semester - 3 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2025 (NEW COURSE)
Sociology of Education (Core (New))

Time: 2:30 Hours

Marks:70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૦૧

- પ્રશ્ન.૧ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના જવાબ આપો. દરેક જવાબ આશરે 750 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. (૨૦)
1. શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ, ધ્યેયો અને વ્યાપ સમજાવો. તે અભ્યાસક્રમ અને શિક્ષણ પદ્ધતિઓના વિકાસમાં કેવી રીતે યોગદાન આપે છે?
 2. શિક્ષણ અને સંસ્કૃતિ વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો. સાંસ્કૃતિક પરંપરાઓના પ્રસારણમાં શિક્ષણની કેવી ભૂમિકા છે?
 3. "શિક્ષણ અને ધર્મ વચ્ચે એક જટિલ સંબંધ છે." ધાર્મિક શિક્ષણના પક્ષમાં અને વિરોધમાં દલીલો સાથે આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન.૨(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના જવાબ આપો. દરેક જવાબ આશરે 125 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. (૧૦)
1. સામાજિકરણની વ્યાખ્યા આપો અને તેના પ્રકારો સમજાવો.
 2. સંસ્કૃતિ પર શિક્ષણની શું અસર છે?
 3. સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચે તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન.૨(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 1 ગુણ છે. (૦૫)
1. શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના પિતા તરીકે કોને ગણવામાં આવે છે?
 2. શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રનું એક કાર્ય આપો.
 3. સામાજિકરણનું પ્રાથમિક સાધન કયું છે?
 4. ભારતીય સાંસ્કૃતિક પરંપરાનું એક ઉદાહરણ આપો.
 5. "ધર્મનિરપેક્ષ શિક્ષણ" નો શું અર્થ થાય છે?

વિભાગ-૦૨

- પ્રશ્ન.૩ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના જવાબ આપો. દરેક જવાબ આશરે 750 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. (૨૦)
1. સામાજિક ગતિશીલતાની સંકલ્પના સમજાવો. ભારતીય સમાજમાં સામાજિક ગતિશીલતા ઉપર શિક્ષણની શું અસર પડે છે?
 2. લોકશાહી અને શિક્ષણ વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો. લોકશાહી મૂલ્યોને મજબૂત કરવામાં શિક્ષણ કેવી રીતે મદદ કરી શકે?
 3. આધુનિક શિક્ષણ પ્રણાલી પર ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકરણની શી અસરો પડી છે તેનું વિશ્લેષણ કરો.
- પ્રશ્ન.૪(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના જવાબ આપો. દરેક જવાબ આશરે 125 શબ્દોમાં હોવો જોઈએ. (૧૦)
1. સામાજિક સ્તરીકરણ શું છે? તેને ઘટાડવામાં શિક્ષણ કેવી રીતે મદદ કરે છે?
 2. "ગરીબી નિર્મૂલન માટે શિક્ષણ" શી સંકલ્પના છે તે સમજાવો.
 3. ઉચ્ચ શિક્ષણ પર આંતરરાષ્ટ્રીયકરણની શી અસર પડે છે?

- પ્રશ્ન.૪(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૦૫)
1. સામાજિક જૂથ શું છે?
 2. સામાજિક વર્ગના એક પ્રકારનું નામ આપો.
 3. GDP નું પૂર્ણ રૂપ શું છે?
 4. NGO નું પૂર્ણ રૂપ શું છે?
 5. એક વાક્યમાં વૈશ્વિકરણની વ્યાખ્યા આપો.

English Version

Section-01

- Que.1 Answer any two out of the following three questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
1. Explain the meaning, aims, and scope of Educational Sociology. How does it contribute to the development of curriculum and teaching methods?
 2. Discuss the relationship between education and culture. How does education play a role in the transmission of cultural traditions?
 3. "Education and religion have a complex relationship." Discuss this statement with arguments both in favor and against religious education.
- Que.2(A) Answer any two out of the following three questions. Each answer should be in about 125 words. (10)
1. Define socialization and explain its types.
 2. What is the impact of education on culture?
 3. Differentiate between culture and civilization.
- Que.2(B) Answer the following five questions in short. (05)
1. Who is considered the father of Educational Sociology?
 2. Name one function of Educational Sociology.
 3. What is the primary agent of socialization?
 4. Give one example of Indian cultural tradition.
 5. What is meant by "secular education"?

Section-02

- Que.3 Answer any two out of the following three questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
1. Explain the concept of social mobility. How does education influence social mobility in Indian society?
 2. Discuss the relationship between democracy and education. How can education strengthen democratic values?
 3. Analyze the effects of privatization and globalization on the modern education system.
- Que.4(A) Answer any two out of the following three questions. Each answer should be in about 125 words. (10)
1. What is social stratification? How does education help in reducing it?
 2. Explain the concept of "Education for demolition of poverty."
 3. How does internationalization impact on higher education?
- Que.4(B) Answer the following five questions in short. (05)
1. What is a social group?
 2. Name one type of social class.
 3. What is the full form of GDP?
 4. What is the full form of NGO?
 5. Define globalization in one sentence.
